

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

28 юли 2016 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2001/42/ЕО — Оценка на последиците на някои планове и програми върху околната среда — Национален акт, несъвместим с правото на Съюза — Правни последици — Правомощие на националния съд временно да остави в сила някои последици на посочения акт — Член 267, трета алинея ДФЕС — Задължение за сезиране на Съда с преюдициално запитване“

По дело C-379/15,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Франция), с акт от 26 юни 2015 г., постъпил в Съда на 16 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

Association France Nature Environnement

срещу

Premier ministre,

Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta (докладчик), председател на състава, Ал. Арабаджиев, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund и E. Regan, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 24 февруари 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Association France Nature Environnement, от E. Wormser, в качеството на представител, подпомаган от Le Berre, адвокат,
- за френското правителство, от S. Ghiandoni, F.-X. Bréchet, D. Colas и G. de Bergues, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от O. Veynet и C. Hermes, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 април 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 267 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между сдружението France Nature Environnement, от една страна, и министър-председателя [Premier ministre] и министъра на околната среда, устойчивото развитие и енергетиката [ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie], от друга страна, по повод на искане за отмяна, поради превишаване на власт, на Декрет № 2012-616 от 2 май 2012 г. за оценката на някои планове и документи, имащи въздействие върху околната среда (JORF от 4 май 2012, стр. 7884).

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 1 от Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 2001 г., стр. 30; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 7, стр. 135) гласи следното:

„Целта на настоящата директива е да предостави високо равнище на защита на околната среда и да допринесе за интегрирането на екологичните съображения в подготовката и приемането на планове и програми, с оглед съдействие за устойчиво развитие чрез осигуряване, че в съответствие с настоящата директива, се извършва екологична оценка на определени планове и програми, които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда“.

- 4 Член 2 от тази директива предвижда:

„За целите на настоящата директива:

- а) „планове и програми“ означава планове и програми, включително тези[,] съфинансирани от Европейската общност, както и всяко тяхно изменение:
 - които подлежат на изготвяне и/или приемане от орган на национално, регионално или местно ниво, или които се изготвят от орган с оглед приемане посредством законодателна процедура от парламента или правителството, и
 - които се изискват от закони, подзаконови или административни разпоредби,
- б) „екологична оценка“ означава изготвянето на екологичен доклад, провеждането на консултации[,] вземане[то] предвид на екологичния доклад и резултатите от консултациите при вземането на решения и предоставяне[то] на информация за решението [...];

[...].“

5 Член 3 от посочената директива гласи:

„1. [...] екологична оценка се извършва на плановете и програмите, посочени в параграфи 2—4, които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда.

2. В съответствие с параграф 3 екологична оценка се извършва за всички плановете и програми:

[...]

3. Плановете и програмите, предвидени в параграф 2, които определят използването на малки площи на местно ниво, както и незначителните изменения на плановете и програмите, предвидени в параграф 2, изискват екологична оценка само когато държавите членки определят, че е вероятно те да имат съществени последици върху околната среда.

4. Държавите членки определят дали други плановете и програми освен тези, предвидени по параграф 2, които определят рамката за даването на съгласие за бъдещо развитие на проекти, е вероятно да имат съществени последици върху околната среда.

5. Държавите членки определят дали плановете и програмите, предвидени по параграфи 3 и 4[,] е вероятно да имат съществени последици върху околната среда било чрез тяхното разглеждане за всеки случай поотделно, или чрез уточняване на видовете плановете и програми, или пък чрез комбиниране на двата подхода. За тази цел държавите членки във всички случаи ще отчитат релевантните критерии, посочени в приложение II, с оглед осигуряване на плановете и програмите, които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда, да се обхващат от настоящата директива.

6. При разглеждането на всеки случай поотделно или при уточняване на видовете плановете и програми в съответствие с параграф 5, [се провеждат консултации с] органите, посочени в член 6, параграф 3.

7. Държавите членки осигуряват заключенията вследствие параграф 5, включително причините да не се изисква екологична оценка [...], да бъдат предоставени на обществеността.

[...]“.

6 Член 4 от същата директива предвижда:

„1. Екологичната оценка, предвидена в член 3, се извършва по време на подготовката на даден план или програма и преди приемането им или внасянето в законодателна процедура.

2. Изискванията на настоящата директива или се интегрират в съществуващите [...] в държавите членки [процедури] за приемането на плановете и програми, или се инкорпорират в процедурите, установени за спазването на настоящата директива.

3. Когато плановете и програми съставляват част от йерархия, с оглед избягване на дублирането на оценката[...] държавите членки отчитат факта, че оценката се извършва в съответствие с настоящата директива, на различни нива от йерархията. [...]“.

7 Съгласно член 6 от Директива 2001/42:

„1. Проектопланът или [проекто]програмата и екологичният доклад, изготвен в съответствие с член 5, се предоставя[т] на органите, посочени в параграф 3 от настоящия член, както и на обществеността.

2. На органите, посочени в параграф 3 и на обществеността, посочена в параграф 4, се предоставя ранна и ефективна възможност в рамките на подходящи срокове, да изразят своето становище за проектоплана или [проекто]програмата, както и за придружаващия ги екологичен доклад преди приемането на плана или програмата, или внасянето им в законодателна процедура.

3. Държавите членки определят органите, [с] които следва да бъдат [проведени] консулт[ации и] които, по силата на своите специфични екологични отговорности, е вероятно да бъдат засегнати от екологичните последици на изпълнението на плановете и програмите.

4. Държавите членки идентифицират обществеността за целите на параграф 2, включително засегнатата общественост, или която е вероятно да бъде засегната, или има интерес от вземането на решения по силата на настоящата директива, включително съответните неправителствени организации, като тези, подпомагащи защитата на околната среда[,] и други засегнати организации.

5. Подробната уредба относно информацията и консултациите на органите и обществеността се определя от държавите членки“.

8 Член 13 от Директива 2001/42 има следното съдържание:

„1. Държавите членки въвеждат в сила законите, подзаконовите актове и административните разпоредби, необходими за спазването на настоящата директива преди 21 юли 2004 г. [...]

[...]

3. Задължението, посочено в член 4, параграф 1, се отнася до плановете и програмите, за които първият формален подготвителен акт е след датата, посочена в параграф 1. Плановете и програми, за които първият формален подготвителен акт е преди тази дата и които се приемат или се подлагат на законодателна процедура повече от 24 месеца след това, са предмет на задължението, посочено в член 4, параграф 1, освен ако държавите членки решат на базата на всеки случай поотделно, че това не е възможно и информират обществеността за своето решение.

[...]“.

Френското право

9 Директива 2001/42 е транспонирана във френското право с няколко правни акта, а именно Наредба-закон № 2004-489 от 3 юни 2004 г. за транспониране на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (JORF от 5 юни 2004 г., стр. 9979), два декрета от 27 май 2005 г., единият за изменение на Кодекса за околната среда (Декрет № 2005-613), а другият — на Градоустройствения кодекс (Декрет № 2005-608), и Закон № 2010-788 от 12 юли 2010 г. за националния ангажимент по отношение на околната среда (JORF от 13 юли 2010 г., стр. 12905). Членове L. 122-4—L. 122-11 от Кодекса за околната среда са изменени с членове 232 и 233 от посочения закон.

10 Член L. 122-4 от Кодекса за околната среда, изменен със Закон № 2010-788, гласи:

„I. - Подлежат на екологична оценка съобразно критериите, посочени в приложение II към Директива [2001/42], планове, схеми, програми и други документи по планиране, които могат да имат последици върху околната среда и които, без самите те да разрешават строителни работи или да изискват благоустройствени проекти, са приложими при изпълнението на такива работи или проекти:

1° Планове, схеми, програми и други документи по планиране, които са приети от държавата, от органите на местна власт или техни обединения и от публичноправните организации под техен надзор в областите селско стопанство, горско стопанство, рибарство, енергетика, промишленост, транспорт, управление на отпадъците, управление на водите, далекосъобщения, туризъм или устройствено планиране и земеползване и които очертават рамката за изпълнение на строителните работи и устройствените проекти, попадащи в обхвата на изискването по член L. 122-1 за изследване на въздействието;

2° Планове, схеми, програми и други документи по планиране извън посочените в 1° от този член, които са приети от държавата, от органите на местна власт или техни обединения и от публичноправните организации под техен надзор и определят рамката за изпълнение на строителните работи и устройствените проекти, ако могат да имат съществени последици върху околната среда.

3° Планове, схеми, програми и други документи по планиране, които предвид евентуалните им последици за съответното място подлежат на оценка на последиците в съответствие с член L. 414-4.

II. - Екологичната оценка на плановете, схемите, програмите и другите документи по планиране, споменати в членове L. 121-10 от Градоустройствения кодекс и в членове L. 4424-9 и L. 4433-7 от Общия кодекс за местното самоуправление, се урежда от разпоредбите на членове L. 121-10—L. 121-15 от Градоустройствения кодекс.

III. - Проектите за планове, схеми, програми или други документи по планиране, които определят използването на малки площи, не подлежат на оценката по този раздел, ако при прилагането им не може да настъпят съществени последици за околната среда предвид в частност чувствителността на средата, целта на плана или съдържанието на проекта.

IV. - Държавният съвет определя с декрет плановете, схемите, програмите и другите документи, посочени в I и III, които подлежат на екологична оценка след конкретен анализ от страна на компетентния в областта на околната среда административен орган.

V. - Планове и други документи, изготвени само за целите на националната отбрана или гражданската защита, не подлежат на екологична оценка“.

11 Съгласно член L. 122-5 от Кодекса за околната среда, изменен със Закон № 2010-788:

„Извън маловажните, измененията на плановете и другите документи, за които се прилагат разпоредбите на член L. 122-4, I, изискват или нова екологична оценка, или актуализация на вече извършената по време на изготвянето им.

Дали измененията са маловажни, се преценява съобразно критериите, посочени в приложение II към Директива [2001/42]. Държавният съвет определя с декрет случаите, в които във връзка с измененията е възможна екологична оценка след конкретен анализ от страна на компетентния в областта на околната среда административен орган“.

12 Член L. 122-7 от Кодекса за околната среда, изменен със Закон № 2010-788, предвижда:

„Органът, който отговаря за изготвянето на даден план или друг документ, изпраща за становище изготвения в съответствие с член L. 122-4 проектоплан или проектодокумент на компетентния в областта на околната среда административен орган, придружен с доклада за екологична оценка.

Ако не бъде издадено в срок от три месеца, становището се счита за положително.

При нужда се прави допитване до компетентния в областта на околната среда държавен орган относно това доколко подробна трябва да е информацията в доклада за екологична оценка“.

13 Член L. 122-11 от Кодекса за околната среда гласи:

„При нужда Държавният съвет уточнява с декрет условията за прилагане на този раздел за всяка категория планове или други документи“.

14 За прилагането на членове 232 и 233 от Закон № 2010-788 и за целите на транспонирането на Директива 2001/42 министър-председателят приема Декрет № 2012-616. Последният съдържа списък на проектите за планове, схеми, програми и други документи по планиране, които подлежат на екологична оценка било винаги, било след конкретен анализ от страна на определения за целта административен орган. С този декрет се определя и компетентният в областта на околната среда орган, с който се провеждат консултациите във връзка с тази екологична оценка. Освен това посоченият декрет определя в подробна таблица подлежащите на екологична оценка планове, схеми, програми и други документи по планиране.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

15 На 13 юни 2012 г. сдружението France Nature Environnement сезира запитващата юрисдикция с искане за отмяна на Декрет № 2012-616, като твърди неспазване на разпоредбите на Директива 2001/42, в частност доколкото редица органи в областта на околната среда не разполагат с изискваната от тази директива административна автономия.

16 С решение от 26 юни 2015 г. запитващата юрисдикция уважава искането за отмяна на Декрет № 2012-616, що се отнася до членове 1 и 7.

17 Запитващата юрисдикция приема, на първо място, че член 1 от този декрет е в разрез с изискванията по член 6, параграф 3 от Директива 2001/42. Всъщност тази разпоредба от националното право поверява на един и същи орган, от една страна, правомощията за изготвяне и одобряване на определени планове и програми, и от друга страна, консултативните правомощия в областта на околната среда, що се отнася до последните, без да предвиди гаранция, че в рамките на този орган вторият вид правомощия се упражняват от структура, която има действителна автономия.

18 Запитващата юрисдикция смята, на второ място, че член 7 от посочения декрет не отговаря на изискванията за съответствие на националното право с правото на Съюза, доколкото, без да се излагат императивни съображения, свързани с правната сигурност или общественения ред, прилагането на подзаконовите мерки за транспониране на Директива 2001/42 се изключва за плановете за управление на регионалните природни паркове, чието разработване и преработване е било възложено преди 1 януари 2013 г., въпреки че срокът за транспониране на тази директива е изтекъл.

- 19 След като констатира, че членове 1 и 7 от Декрет № 2012-616 са незаконосъобразни, запитващата юрисдикция си задава въпроса за последиците от подобна констатация.
- 20 В това отношение тази юрисдикция приема, че частичната отмяна с обратна сила на този декрет поставя под съмнение законосъобразността не само на плановете и програмите, приети на основание на същия, но и — предвид съществуващата по френското административно право възможност без ограничение във времето такива подзаконови актове да се оспорват с възражение като незаконосъобразни — на всички актове, приети на основание на тези планове и програми. Подобно положение би могло да застраши както прилагането на принципа на правната сигурност, така и постигането на целите на Съюза за опазване на околната среда. Освен това би се създал правен вакуум, пречка за прилагането на другите разпоредби от националното право, транспониращи Директива 2001/42, така че националният съд би трябвало да може да ограничи във времето последиците от отмяната на посочения декрет.
- 21 По-нататък запитващата юрисдикция отбелязва, че що се отнася до условията, при които френският административен съд може да упражни правомощието си да адаптира последиците на решението за отмяна, подобни съображения биха могли да доведат до запазване на последиците на членове 1 и 7 от Декрет № 2012-616 в срока, необходим за да се приемат правилата, с които чрез подходяща система от административни органи да се организира извършването на екологичната оценка съгласно Директива 2001/42. Затова тази юрисдикция си задава въпроса дали е възможно да се предвиди, че частичната отмяна на посочения декрет ще породи действие едва от 1 януари 2016 г. и че — освен в случаите на подадени преди датата на акта за преюдициално запитване жалби по съдебен ред срещу приетите на основание на този декрет актове — последиците, възникнали при действието на разпоредбите на обжалвания декрет преди неговата отмяна, ще се запазят.
- 22 При тези условия Conseil d'État [Държавният съвет] решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли във всички случаи националният съд, който по принцип е компетентен да прилага правото на Съюза, да сезира Съда с преюдициално запитване, за да прецени последният дали следва временно да се оставят в сила разпоредбите, за които националният съд е приел, че са в противоречие с правото на Съюза?
- 2) При утвърдителен отговор на този първи въпрос, би ли било оправдано от императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, евентуалното решение на Conseil d'État [Държавният съвет] да запази в сила до 1 януари 2016 г. действието на приетите от него за незаконосъобразни разпоредби на член 1 от [Декрет № 2012-616]?”.

По преюдициалните въпроси

По втория въпрос

- 23 С втория си въпрос, който следва да бъде разгледан на първо място, запитващата юрисдикция иска по същество да установи при какви условия сезирана със спор национална юрисдикция може да ограничи във времето някои от последиците на решение, с което се обявява за незаконосъобразна разпоредба от националното право, приета в разрез с изискванията на Директива 2001/42, и в частност с тези по член 6, параграф 3 от нея.

- 24 Следва да се отбележи, че преюдициалното запитване е отправено в производство по проверка за законосъобразност във връзка със съвместимостта с Директива 2001/42 на няколко разпоредби от националното право. В рамките на това производство запитващата юрисдикция в частност констатира, че разпоредбите на националното право, транспониращи член 6 от тази директива, са в разрез с изискванията по параграф 3 от посочения член.
- 25 Запитващата юрисдикция, позовавайки се на решение от 20 октомври 2011 г., Seaport (NI) и др. (C-474/10, EU:C:2011:681), отбелязва, че разпоредбите на Декрет № 2012-616 са незаконосъобразни, тъй като не обезпечават оперативната самостоятелност на компетентния в областта на околната среда орган, доколкото не гарантират, че в рамките на този орган консултативните правомощия в посочената област се упражняват от структура, която има действителна автономия.
- 26 Всъщност в точка 39 от това решение Съдът уточнява, че разпоредбите на Директива 2001/42 ще бъдат лишени от полезното си действие, ако в хипотеза, в която на определения на основание член 6, параграф 3 от тази директива орган се налага и самият той да изготви или да приеме план или програма, в административната структура на съответната държава членка няма друг орган, оправомощен да упражни тази консултативна функция.
- 27 Запитващата юрисдикция счита, че членове 1 и 7 от Декрет № 2012-616 не изпълняват това изискване за автономия, поради което трябва да бъдат отменени. Същевременно си задава въпроса за правните последици от подобна отмяна.
- 28 В частност запитващата юрисдикция се опасява, че тази отмяна поставя под съмнение законосъобразността на голям брой планове и програми, както и на приетите на тяхно основание актове — положение, което би могло да създаде правен вакуум в ущърб на опазването на околната среда. Всъщност поради обратното действие на отмяната на тези национални разпоредби, проведените на тяхна основа консултации ще бъдат сметени за нередовно извършени.
- 29 При тази обстановка запитващата юрисдикция се позовава на решение от 28 февруари 2012 г., Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne (C-41/11, EU:C:2012:103).
- 30 В точка 42 от това решение Съдът приема, че при отсъствието в Директива 2001/42 на разпоредби относно последиците от нарушаването на предвидените в нея процедурни правила, държавите членки следва да предприемат в рамките на своята компетентност всички необходими общи или специални мерки, така че за всички планове или програми, които могат да имат съществени последици върху околната среда по смисъла на тази директива, да се извършва — преди приемането им — екологична оценка в съответствие с предвидените в същата директива процедурни правила и критерии.
- 31 В точка 43 от посоченото решение Съдът отбелязва, че съгласно постоянната практика на Съда държавите членки са длъжни да отстранят незаконосъобразните последици от всяко нарушение на правото на Съюза и че такова задължение носи в рамките на правомощията си всеки орган на съответната държава членка.
- 32 Освен това от точки 44—46 от същото решение следва, че задължение за поправяне на пропуската да се извърши изискваната съгласно Директива 2001/42 екологична оценка, включително чрез евентуално спиране на действието или отмяна на опорочения акт, носят и националните юрисдикции, сезирани с жалба срещу приет в нарушение на тази директива вътрешноправен акт. Следователно въпросните юрисдикции трябва въз основа на своето национално право да вземат мерки за спиране на действието или отмяна на плана или програмата, приет(а) при неспазване на задължението за изготвяне на изискваната съгласно посочената директива екологична оценка.

- 33 Що се отнася до опасенията на запитващата юрисдикция за евентуални неблагоприятни последици в екологично отношение от отмяната на разпоредби на националното право, за което е постановено, че са несъвместими с правото на Съюза, от точки 66 и 67 от решение от 8 септември 2010 г., *Winner Wetten* (C-409/06, EU:C:2010:503) следва, че единствено Съдът може по изключение и поради императивни съображения за правна сигурност временно да отложи последиците, изразяващи се в неприлагането на национално право, противоречащо на норма на правото на Съюза. Всъщност, ако националните юрисдикции бяха оправомощени, дори и временно, да дадат предимство пред правото на Съюза на противоречащи му национални разпоредби, това би застрашило еднаквото прилагане на правото на Съюза.
- 34 Що се отнася обаче до разглежданата област, в точка 58 от решението си от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), Съдът приема, че може по изключение да се допусне — при наличието на императивно съображение, свързано със защитата на околната среда, и стига да са спазени определен брой уточнени в същото решение условия — националната юрисдикция да приложи националната разпоредба, която ѝ позволява да запази някои последици на отменения национален акт. Така от посоченото решение произтича, че волята на Съда е била да признае в отделни случаи и по изключение правомощие на националната юрисдикция да уреди последиците от отмяната на национална разпоредба, приета от нея за несъвместима с правото на Съюза.
- 35 Всъщност, видно от член 3, трета алинея ДЕС и член 191, параграфи 1 и 2 ДФЕС, Съюзът следва да осигури високо равнище на защита на околната среда и подобряването ѝ.
- 36 Затова в решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103) Съдът се е стремил да съвмести, от една страна, принципите на законност и на предимство на правото на Съюза, и от друга страна, императивното изискване за опазване на околната среда, произтичащо от тези разпоредби на първичното право на Съюза.
- 37 Следователно, видно от точка 34 от настоящото решение, Съдът, в точка 58 от цитираното решение, обвързва с определен брой условия правомощието да се запазят по изключение някои последици на национален акт, несъвместим с правото на Съюза.
- 38 Тези условия са посочени в диспозитива на решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103). На първо място, оспорваният национален акт трябва да е мярка за правилно транспониране на Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 година за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници (ОВ L 375, 1991 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 81). На второ място, приемането и влизането в сила на новия национален акт трябва да не осигуряват възможност да се избегнат неблагоприятните последици върху околната среда от отмяната на оспорвания акт. На трето място, отмяната на посочения акт трябва да има за последица създаването на празнота в правото по отношение на транспонирането на Директива 91/676, което би се отразило неблагоприятно на околната среда. Накрая, на четвърто място, запазването по изключение на последиците на подобен национален акт трябва да се отнася само за периода от време, строго необходим за приемането на мерките, с които се отстранява констатираното нарушение.
- 39 Що се отнася до първото условие, макар Съдът да отбелязва в точка 59 от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), предвид конкретните обстоятелства по делото, по което е постановено това решение, че разглежданият в него акт трябва да е мярка за правилно транспониране на Директива 91/676, следва да се посочи, че предвид наличието на императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, признато от Съда в точка 58 от същото решение, това условие трябва да се

разбира като обхващащо всяка мярка, която, въпреки че е приета в разрез с изискванията на Директива 2001/42, правилно транспонира правото на Съюза в областта на опазването на околната среда.

- 40 При всички положения така предоставеното на националния съд изключително правомощие следва да се упражнява само според конкретния случай, а не абстрактно и по принцип. Всъщност, както Съдът вече е постановил, посоченото правомощие трябва да се упражнява с оглед на конкретните обстоятелства по делото (вж. в този смисъл решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, т. 63).
- 41 Поради това националната юрисдикция следва да установи, че всички условия, произтичащи от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), са изпълнени и да прецени дали отмяната на вътрешноправния акт, разглеждан във висящото пред нея дело, би имала неблагоприятно отражение върху околната среда, застрашвайки постигането на целите, преследвани с правото на Съюза в тази област.
- 42 В този контекст националната юрисдикция трябва да направи преценка, като отчете по-конкретно целта и съдържанието на разглеждания по делото акт, както и последиците му за други разпоредби, свързани с опазването на околната среда.
- 43 Предвид изложените по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че когато националното право допуска това, националната юрисдикция може по изключение и според конкретния случай да ограничи във времето някои от последиците на решение, с което се обявява за незаконосъобразна разпоредба от националното право, приета в разрез с изискванията на Директива 2001/42, и в частност с тези по член 6, параграф 3 от нея, при условие че това ограничаване се налага поради императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, и предвид конкретните обстоятелства по висящото пред тази юрисдикция дело. Това изключително правомощие обаче следва да се упражнява само когато са изпълнени всички условия, произтичащи от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), а именно:
- оспорваната разпоредба от националното право е мярка за правилно транспониране на правото на Съюза в областта на опазването на околната среда,
 - приемането и влизането в сила на новата разпоредба от националното право не осигуряват възможност да се избегнат неблагоприятните последици върху околната среда от отмяната на оспорваната разпоредба от националното право,
 - отмяната на последната би имала за последица създаването на празнота в правото по отношение на транспонирането на правото на Съюза в областта на опазването на околната среда, което би се отразило още по-неблагоприятно на околната среда, в смисъл че тази отмяна би довела до намаляване на защитата и по този начин би била в противоречие със самата основна цел на правото на Съюза, и
 - запазването по изключение на последиците на оспорваната разпоредба от националното право се отнася само за периода от време, строго необходим за приемането на мерките, с които се отстранява констатираното нарушение.

По първия въпрос

- 44 С първия си въпрос запитващата юрисдикция пита дали, преди да упражни изключителното правомощие да запази — при условията, произтичащи от решение от 28 февруари 2012, *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103) — някои последици на национален акт, несъвместим с правото на Съюза, националната юрисдикция е във всички случаи длъжна да сезира Съда с преюдициално запитване.
- 45 В това отношение следва да се припомни, че член 267 ДФЕС оправомощава националните юрисдикции, чиито решения подлежат на обжалване съгласно националното право, да сезират Съда с преюдициално запитване.
- 46 Само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени, предвид особеностите на делото, както необходимостта от постановяването на решение по преюдициално запитване, за да може да постанови своето решение, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда (решение от 9 септември 2015 г., *X и van Dijk*, C-72/14 и C-197/14, EU:C:2015:564, т. 57).
- 47 За сметка на това, ако национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване, установи, че за решаването на висящия пред нея спор е необходимо тълкуване на правото на Съюза, тя е длъжна по силата на член 267, трета алинея ДФЕС да сезира Съда с преюдициално запитване.
- 48 В това отношение Съдът приема в точка 16 от решение от 6 октомври 1982 г., *Cilfit и др.* (283/81, EU:C:1982:335), че правилното прилагане на правото на Съюза може да бъде толкова очевидно, че да не оставя място за никакво основателно съмнение относно начина, по който трябва да се отговори на поставения въпрос. Преди да стигне до извода, че случаят е такъв, националната юрисдикция, действаща като последна инстанция, трябва да се убеди, че отговорът е също толкова очевиден за юрисдикциите на другите държави членки и за Съда. Тази национална юрисдикция може да не отнесе въпроса до Съда и да поеме отговорността за неговото решаване само ако тези условия са изпълнени.
- 49 Освен това посочената национална юрисдикция следва да прецени доколко е длъжна да сезира Съда с преюдициално запитване, имайки предвид характеристиките на правото на Съюза и особените трудности при неговото тълкуване. В този смисъл всяка разпоредба от правото на Съюза, включително практиката на Съда в съответната област, трябва да бъде поставена в нейния контекст и тълкувана в светлината на разпоредбите на това право като цяло, на неговите цели и на етапа от развитието му към датата, на която въпросната разпоредба следва да бъде приложена (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 1982 г., *Cilfit и др.*, 283/81, EU:C:1982:335, т. 17 и 20).
- 50 Така Съдът постановява в точка 21 от решение от 6 октомври 1982 г., *Cilfit и др.* (283/81, EU:C:1982:335), че когато пред юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, се постави въпрос от правото на Съюза, тази юрисдикция трябва да изпълни задължението си за сезиране, освен ако установи, че правилното прилагане на правото на Съюза е толкова очевидно, че не оставя място за никакво основателно съмнение, а дали това е така, следва да се преценява с оглед на специфичните характеристики на правото на Съюза, особените трудности при неговото тълкуване и риска от разминавания в съдебната практика в рамките на Съюза.
- 51 Що се отнася до случай като този по главното производство, щом като, от една страна, по въпроса за възможността на националната юрисдикция да ограничи във времето някои от последиците на решение, с което се обявява за незаконосъобразна разпоредба от националното право, приета в разрез с изискванията на Директива 2001/42, и в частност с тези по член 6,

параграф 3 от нея, Съдът не е постановил друго решение след решението от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), и от друга страна, подобна възможност представлява изключение, видно от отговора на втория въпрос, националната юрисдикция, чиито решения не подлежат вече на обжалване, трябва да сезира Съда с преюдициално запитване, ако има и най-малкото съмнение, що се отнася до правилното тълкуване или прилагане на правото на Съюза.

- 52 По-конкретно, при положение че упражняването на това изключително правомощие може да застраши прилагането на принципа за предимство на правото на Съюза, посочената национална юрисдикция би могла да се освободи от задължението си да сезира Съда с преюдициално запитване само ако е убедена, че упражняването на въпросното изключително правомощие не повдига никакво основателно съмнение. Освен това изводът, че липсва такова съмнение, следва да бъде мотивиран.
- 53 Поради това на първия въпрос следва да се отговори, че при сегашното състояние на правото на Съюза националната юрисдикция, чиито решения не подлежат вече на обжалване, по принцип е длъжна да сезира Съда с преюдициално запитване, за да може същият да прецени дали по изключение разпоредби от националното право, за които е постановено, че са в противоречие с правото на Съюза, временно могат да бъдат оставени в сила, предвид императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, и конкретните обстоятелства по висящото пред тази национална юрисдикция дело. Посочената национална юрисдикция е освободена от това задължение само ако е убедена — и съответно подробно се мотивира — че няма място за никакво основателно съмнение, що се отнася до тълкуването и прилагането на условията, произтичащи от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103).

По съдебните разноски

- 54 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) Когато националното право допуска това, националната юрисдикция може по изключение и според конкретния случай да ограничи във времето някои от последиците на решение, с което се обявява за незаконосъобразна разпоредба от националното право, приета в разрез с изискванията на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, и в частност с тези по член 6, параграф 3 от нея, при условие че това ограничаване се налага поради императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, и предвид конкретните обстоятелства по висящото пред тази юрисдикция дело. Това изключително правомощие обаче следва да се упражнява само когато са изпълнени всички условия, произтичащи от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), а именно:**

— **оспорваната разпоредба от националното право е мярка за правилно транспониране на правото на Съюза в областта на опазването на околната среда,**

- приемането и влизането в сила на новата разпоредба от националното право не осигуряват възможност да се избегнат неблагоприятните последици върху околната среда от отмяната на оспорваната разпоредба от националното право,
 - отмяната на последната би имала за последица създаването на празнота в правото по отношение на транспонирането на правото на Съюза в областта на опазването на околната среда, което би се отразило още по-неблагоприятно на околната среда, в смисъл че тази отмяна би довела до намаляване на защитата и по този начин би била в противоречие със самата основна цел на правото на Съюза, и
 - запазването по изключение на последиците на оспорваната национална разпоредба се отнася само за периода от време, строго необходим за приемането на мерките, с които се отстранява констатираното нарушение.
- 2) При сегашното състояние на правото на Съюза националната юрисдикция, чиито решения не подлежат вече на обжалване, по принцип е длъжна да сезира Съда с преюдициално запитване, за да може същият да прецени дали по изключение разпоредби от националното право, за които е постановено, че са в противоречие с правото на Съюза, временно могат да бъдат оставени в сила, предвид императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, и конкретните обстоятелства по висящото пред тази национална юрисдикция дело. Посочената национална юрисдикция е освободена от това задължение само ако е убедена — и съответно подробно се мотивира — че няма място за никакво основателно съмнение, що се отнася до тълкуването и прилагането на условията, произтичащи от решение от 28 февруари 2012 г., *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103).

Подписи